

Lendborg  
køp.5

365 - 000 169  
Birgitte Natorp  
Frendrupsgade 29-31  
4780 Styr

**Miljøgodkendelse af svineproduktion på ejendommen Frøhavegård, Frenderupgade 29-31, 4780 Stege.**



**Stamoplysninger**

**Ejendommens adresse:** Frenderupgade 29-31, 4780 Stege

**Matr. nr.:** 10a m.fl., Nr. Frenderup By, Damsholte, Møn Kommune

**CHR nr.:** 90.497


**SE nr.:** 76 29 22 13

**Listebetegnelse:** I 101 a), Anlæg til husdyrproduktion for mere end 250 dyreenheder, dog 270 dyreenheder hvis mindst 90 % af dyreenhederne stammer fra søer med tilhørende smågrise indtil 30 kg eller 750 stipladser.

**Ejer:** Birgitte Natorp, Marienborg Alle 3, 4780 Stege

**Tlf. nr.:** 55 81 60 20, mobil 40 75 60 20

**Rovesta Miljø december 2006**

<b>ROVESTA MILJØ I/S</b> 		
Modtaget:	11 DEC. 2006	Afd: 3
J.nr.:		
Kopi til:		
Cirkulation:		

På baggrund af ansøgning af den 12. juni 2006 om miljøgodkendelse af svineproduktionen på "Frøhave", Frenderupgade 29-31, 4780 Stege fremsendt af Østlige Øers Svine- og Byggeråd-givning (ØØSB) på vegne af Birgitte Natorp, Marienborgs Alle 3, 4780 Stege samt den miljø-tekniske beskrivelse og -vurdering udarbejdet af ROVESTA Miljø, meddeler Møn Kommune herved miljøgodkendelse til svineproduktionen på Frøhave, Frenderupgade 29-31, 4780 Stege i henhold til § 33 i Lov om miljøbeskyttelse (Miljøbeskyttelsesloven), lov nr. 358 af 6. juni 1991, jf. lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 og Miljøministeriets Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed (Godkendelsesbekendtgørelsen) nr. 943 af 16. september 2004 jf. listepunkt I 101d.

Godkendelsen er udarbejdet på baggrund af følgende materiale:

- Ansøgningsmateriale udarbejdet af ØØSB, dateret den 12. juni 2006
- Supplerende oplysninger af 20. november og 4. december 2006
- Miljøteknisk beskrivelse og -vurdering

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår 1.1 – 10.3:

### 1. Generelle vilkår

- 1.1 Godkendelsen omfatter et dyrehold på 800 årssøer, 19.200 pattegrise (7,2-9,2 kg), 5.200 smågrise (9,2-30,5 kg) og 4 heste, i alt svarende til 224,98 DE.
- 1.2 Virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der har ligget til grund for godkendelsen.
- 1.3 Husdyrproduktionen skal foregå jævnt over hele året.
- 1.4 Der må ikke forekomme oplag på virksomheden, som kan give anledning til forurening af jord, vandløb eller grundvand.
- 1.5 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.)
- 1.6 Hele virksomheden og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt, og således at skæmmende oplag undgås.
- 1.7 Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 2 år fra endelig godkendelse er meddelt, og efterfølgende ikke udnyttes i en sammenhængende periode på 2 år.
- 1.8 Virksomheden skal senest 1 måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af be-driften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden, som beskriver de nødvendige foran-staltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmy-nigheden.

### 2. Indretning og drift

- 2.1 Såfremt der etableres overdækning af beholderne i form af flydelag, jf. husdyrgød-ningsbekendtgørelsen, skal
  - A. flydelaget, såfremt der konstateres brud eller utætheder af flydelaget på gyllebeholder ne, straks udbedres
  - B. flydelaget reetableres umiddelbart efter omrøring eller tømning af gyllebe-holderne, evt. ved tilsætning af snittet halm
- 2.2 Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.

Ved udbringning skal der endvidere tages højde for almindelig god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses mest muligt.

- 2.3 Udbringning af husdyrgødning skal koncentreret over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
- 2.4 Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være til væsentlig gene for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille krav om, at der ikke må udbringes husdyrgødning på lørdage samt søn- og helligdage.
- 2.5 Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden kunne forelægges sædskifte- og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes i henhold til gældende husdyrgødningsbekendtgørelse. Derudover skal der kunne fremlægges dokumentation for udspretningsarealerne ved angivelse af matr. nr. og ejerlav eller ved fremlæggelse af markkort.
- 2.6 Aftaler om levering af gødning eller aftaler om forpagtning af jord skal foreligge i en skriftlig udgave og skal overholde bestemmelserne i kapitel 10 i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse.
- 2.7 Ændringer i udspretningsarealerne skal meddeles tilsynsmyndigheden senest den 31. marts i den pågældende planperiode. Ændringer i udspretningsarealerne skal tillige fremsendes til VVM-screening.
- 2.8 Påfyldning af gyllevogne må kun ske på befæstet læsseplads.  
  
Læssepladsen skal være indrettet således, at evt. spild vil blive opsamlet og ledt via afløb til opsamlingsbeholder. Opsamlingsbeholderen skal have pumpesystem eller afløb til gyllebeholder.
- 2.9 Markstakke må højst være placeret samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før markstakken igen må placeres på samme sted.
- 2.10 Der må ikke udsprede gylle inden for en afstand af 50 m fra søer større end 100 m<sup>2</sup>.

### **3. Luft og lugt**

- 3.1 Såfremt der konstateres staldlugtgener fra virksomheden, f.eks. i forbindelse med klager fra nabo, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, således at lugtgenerne udenfor staldene formindskes. Møn Kommune kan i givet fald meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres et projekt for afhjælpende foranstaltninger.
- 3.2 Staldventilationen skal renholdes og justeres efter behov, og der skal holdes en god staldhygiejne og -drift.
- 3.3 Virksomheden må udenfor ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige.

### **4. Støj**

- 4.1 Bidraget fra stationære tekniske installationer, som f.eks. staldventilation, korntørreanlæg og blandeanlæg – målt udendørs – til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB (A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

Dag		
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB (A)
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55 dB (A)
Lørdag	Kl. 14.00-18.00	45 dB (A)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB (A)
Aften		
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45 dB (A)
Nat		
Alle dage	Kl. 22.00-07.00	40 dB (A)*

\*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtningen Fast – må om natten ikke overstige 55 dB (A)

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer (lørdag dog indenfor henholdsvis 7 timer i perioden fra kl. 07.00-14.00 og 4 timer i perioden fra kl. 14.00-18.00).

For aftenperioden kl. 18.00-22.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 1 timer.

For natperioden kl. 22.00-07.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på ½ time.

- 4.2 Såfremt det konstateres, at de stationære tekniske installationer ikke overholder ovennævnte støjgrænser, skal virksomheden iværksætte støjdæmpende foranstaltninger efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.
- 4.3 Al transport til og fra virksomheden skal som hovedregel begrænses til hverdage i tidsrummet kl. 06.00-18.00.

## 5. Flue- og rottekæmpelse

- 5.1 Hele virksomheden skal renholdes, og der skal holdes en god staldhygiejne og -drift.
- 5.2 Der skal overalt på produktionsanlægget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, gerne med bidrag fra anvendelse af biologisk bekæmpelse med rovfluer.
- 5.3 Rottebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

## 6. Affald

- 6.1 Selvdøde dyr skal opbevares på tæt underlag og overdækkes med kadaverkap eller lignende, eller opbevares i lukket container. Affaldet skal i øvrigt opbevares således, at uhygiejniske forhold ikke opstår, og således at affaldet ikke kan ses fra offentlig vej.

Bortskaffelse skal ske til autoriseret destruktionsanstalt. I varme periode kan der stilles krav om hyppigere afhentning end normalt, dvs. mere end 1 gang ugentligt.

- 6.2 Farligt affald skal opbevares under tag, på fast og tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Oplagspladsen skal desuden være forsynet med opkant, og have en opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder til flydende affald.

## 7. Spildevand

- 7.1 Rengøringsvand fra stalde skal ledes til gyllebeholder.

- 7.2 Der må ikke afledes spildevand fra vask af landbrugsmaskiner mv. på ejendommen. Vask af redskaber og vogne for jord og gødningsrester skal ske på læsseplads eller tilsvarende befæstet areal, hvor vaskevandet afledes/pumpes til gyllebeholder.

## 8. Egenkontrol

- 8.1 Virksomheden skal føre driftsjournal. Følgende punkter skal som minimum indgå i driftsjournalen:
- Årlig opgørelse af antallet af dyr, fordelt på typer af dyr og vægtintervaller, samt dokumentation herfor i form af udskrifter fra bedriftsløsning eller CHR-registret.
  - Årlig opgørelse af antallet af stipladser i staldanlæg
  - Årlig opgørelse af udspretningsarealer. Opgørelsen kan f.eks. være i form af målfast kortmateriale med angivelse af matr. nr. og ejerlav
  - Oplysninger om udbringningstidspunkter og afgrødetyper i form af sædskifte- og gødningsplaner, der dokumenterer, at gødningen udbringes i henhold til de til enhver tid gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
  - Kopi af leverings- og forpagtningsaftaler for de seneste 3 år, inkl. indeværende år.
  - Kvitteringer for aflevering af affald.
  - Månedlige optegnelser af tilstanden og tætheden af flydelaget for hver enkelt gyllebeholder.
  - Oplysninger om væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har – eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger.

Driftsjournalen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i en periode på minimum 5 år.

- 8.2 Såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal virksomheden for egen regning lade udføre målinger/beregninger af støj fra de stationære tekniske installationer og dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 4.1 er overholdt. Der kan højest pålægges virksomheden at få foretaget 1 støjmåling pr. år, såfremt vilkårene er konstateret overholdt.

Målingerne/beregningerne skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern støj".

Driftsbetingelser for de stationære tekniske installationer og målepositioner skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålingerne skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj – pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

## 9. Renere teknologi

- 9.1 Virksomheden skal ved indkøb af ny teknologi, maskiner eller ændringer i produktionen lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi.

## 10. Sikkerhedsforanstaltninger

- 10.1 Virksomhedens produktionsanlæg skal indrettes sådan, at spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges, og sådan at skadens omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.

- 10.2 Akut forurening som følge af driftsuheld eller andet skal straks meddeles Møn Kommune. Udenfor kommunens åbningstid kontaktes Miljøvagten på tlf. 112.
- 10.3 Gylleanlæg skal sikres mod gylleudslip. F.eks. skal el-installationer i tilknytning til pumpe-systemer indrettes således, at pumpen ikke utilsigtet kan startes.

## **Bemærkninger til godkendelsen**

### **Indretning og drift**

Indretningen og driften af stalde og opbevaringsanlæg for gødning samt opbevaring af dybstrøelse i markstakke skal ske i overensstemmelse med reglerne i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse samt bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.

### **Transport af husdyrgødning**

Transport af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 km fra husdyrproduktionsanlægget skal foregå med lastbil eller et påhængskøretøj hertil, jf. bekendtgørelse nr. 824 af 2. oktober 2002 om husdyrhold og arealkrav m.v., § 12.

Under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke, og fast gødning skal overdækkes.

### **Affald**

Enhver form for affald skal opbevares, håndteres og bortskaffes i henhold til kommunens erhvervsaffaldsregulativ. Det betyder bl.a., at:

- Dagrenovation skal indsamles via den kommunale indsamlingsordning
- Virksomheden skal anmelde arten og mængden af farligt affald til kommunen. Anmeldelsen skal ske en gang, og derefter kun ved væsentlige ændringer i arten og mængden af farligt affald.
- Virksomheden skal sikre, at det farlige affald er forsvarligt emballeret og er i overensstemmelse med retningslinier fra I/S FASAN.
- Såfremt virksomheden ønsker at bortskaffe farligt affald til andre modtagere end via den kommunale indsamlingsordning, skal virksomheden søge dispensation hos Møn Kommune.
- Klinisk risikoaffald, herunder brugte kanyler, medicinrester og tom emballage skal ud-sorteres i en ren fraktion og holdes adskilt fra øvrigt affald.
- Virksomheden skal føre register i form af stamkort over det producerede affald.
- Der må ikke afbrændes affald.

### **Anmeldepligt**

Virksomheden må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Inden etablering, udvidelse eller ændring af anlæg omfattet af kapitel 3-8 i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal der indgives anmeldelse herom til Møn Kommune, jf. bekendtgørelsens §§ 29 og 30.

Miljøgodkendelsen fritager ikke virksomheden for at indhente fornødne byggetilladelser, eventuelle tilladelser fra Arbejdstilsynet m.fl. inden etablering.

### **Retsbeskyttelse**

Indtil der er forløbet 8 år efter meddelelsen af miljøgodkendelsen, kan tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41.

Tilsynsmyndigheden skal dog tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 41, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker, eller
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler om risikobetonede processer m.v.

Inden for retsbeskyttelsesperioden kan tilsynsmyndigheden endvidere til enhver tid revidere vilkår for egenkontrol, med henblik på at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt miljøtilsyn, jf. § 72, stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven.

### **Udtalelser indkommet i den forudgående offentlighedsfase**

I sager om etablering, væsentlige ændringer eller udvidelser af virksomheder, som er (i)-mærket på listen i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, må godkendelsesmyndigheden ikke træffe afgørelse, før offentligheden har haft mulighed for at udtale sig om udkastet til afgørelse.

Selv om der med ansøgningen om miljøgodkendelse ikke foretages ændringer eller udvidelser af svineproduktionen, der vurderes at have negativ og betydelig indvirkning på mennesker og miljø eller i sig selv udløser godkendelsespligt, har Møn Kommune for en god ordens skyld valgt at annoncere ansøgningsmaterialet.

For at give offentligheden mulighed for at udtale sig, annoncerede Møn Kommune i Ugebladet for Møn den 3. juli 2006. Annonceteksten gengives herved:

*"Møn Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på ejendommen, Frenderupgade 29-31, 4780 Stege tilhørende Birgitte Natorp. Tilsynsmyndigheden er Møn Kommune, Storegade 56, 4780 Stege.*

*Dyreholdet på ejendommen er fortsat 800 årssøer med grise indtil 30,5 kg. Det giver i alt 223,34 dyreenheder (de). Der ændres ikke på stalde eller opbevaringsanlæg til husdyrgødning.*

### **Der sker ingen udvidelse af dyreholdet.**

*I oktober 2005 ændredes reglerne for hvornår en sobesætning skal miljøgodkendes. En besætning skal nu godkendes, når antallet af dyreenheder overstiger 270 eller der er mere end 750 stipladser på ejendommen. Der er således tale om, at produktionen i henhold til ny lovgivning skal miljøgodkendes, da der er mere end 750 stipladser.*

### **Aktindsigt**

*Enhver har ret til at se og kommentere ansøgningen indenfor 4 uger fra dags dato. Sagen vil i offentlighedsperioden være fremlagt i Miljø og Teknik. Evt. spørgsmål kan rettes til Ulla H. Olsen, tlf. 55 81 00 33 lok 3961.*

*Ligeledes kan alle anmode om at modtage et udkast af miljøgodkendelsen, når dette foreligger. Fra modtagelsen af udkastet er der 2 ugers frist til at fremsende evt. kommentarer til Miljø og Teknik".*

Der er i den forudgående offentlighedsfase ikke indkommet nogen henvendelser.

### **Bekendtgørelse og klagevejledning**

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering i Ugebladet for Møn den 18. december 2006.



Afgørelsen kan, fra den er offentliggjort, påklages til Skov- og Naturstyrelsen af:

- den, til hvem afgørelsen er rettet
- enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- de myndigheder og organisationer, der er nævnt i miljøbeskyttelseslovens § 98, 99 og 100.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Møn Kommune, Storegade 56, 4780 Stege.

Klagen skal være indgivet senest 4 uger efter meddelelsen af ovenstående godkendelsesbetingelser. Klagen vil herefter blive sendt videre til Skov- og Naturstyrelsen sammen med det materiale, der er indgået ved sagens behandling.

Virksomheden bliver underrettet, hvis der indgives klage fra anden side.

Eventuelt sagsanlæg skal i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Med venlig hilsen

  
Axel Knuhtsen  
**Formand**

  
Ulla H Olesen  
**Miljøtekniker**

**Kopi af denne afgørelse sendes til:**

Østlige Øers Svine- og Byggerådgivning, Bragesvej 18, 4100 Ringsted, att.: Michael Holm  
Arbejdstilsynet, Kreds Storstrøms Amt, Viborgvej 4, 4800 Nykøbing Falster  
Embedslægeinstitutionen for Storstrøms Amt, Havnepladsen 8, 4800 Nykøbing Falster  
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedsøgade 20, 2100 København Ø.  
Friluftsrådet i Storstrøms Amt, v/ Terkel Jakobsen, Nelliikevej 4, 4930 Maribo  
ROVESTA Miljø I/S, Herningvej 36 A, 4800 Nykøbing Falster

**Bilag:**

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering med bilag, af 2006.

## Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af svineproduktionen på Frøhavegård, Frenderupgade 29-31, 4780 Stege



### Stamoplysninger

**Ejendommens adresse:** Frenderupgade 29-31, 4780 Stege

**Matr. nr.:** 10a m.fl., Nr. Frenderup By, Damsholte, Møn Kommune

**CHR nr.:** 90.497

**SE nr.:** 76 29 22 13

**Listebetegnelse:** I 101 a), Anlæg til husdyrproduktion for mere end 250 dyreenheder, dog 270 dyreenheder hvis mindst 90 % af dyreenhederne stammer fra søer med tilhørende smågrise indtil 30 kg eller 750 stipladser.

**Ejer:** Birgitte Natorp, Marienborg Alle 3, 4780 Stege

**Tlf. nr.:** 55 81 60 20, mobil 40 75 60 20

**Indholdsfortegnelse**

<b>1 Indledning .....</b>	<b>3</b>
<b>2 Historik .....</b>	<b>4</b>
<b>3 Beliggenhed .....</b>	<b>4</b>
<b>4 Indretning og drift.....</b>	<b>6</b>
PRODUKTIONENS ART OG STØRRELSE.....	6
INDRETNING AF STALDE.....	6
VENTILATION .....	8
OPBEVARING OG PRODUKTION AF HUSDYRGØDNING .....	8
HARMONI- OG AREALKRAV .....	10
FODER.....	11
LÆSSEPLADS.....	11
UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING.....	12
TRANSPORT .....	12
KEMISKE BEKÆMPELSESMIDLER.....	13
VANDFORSYNING.....	13
ENERGI .....	13
OLIETANKE.....	13
<b>5 Virksomhedens forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger.....</b>	<b>14</b>
STØJFORHOLD.....	14
LUFT OG LUGT.....	16
TAB AF NÆRINGSSTOFFER .....	18
STØV .....	19
SKADEDYRSBEKÆMPELSE .....	19
AFFALD.....	20
AFFALDSPRODUKTER TIL UDBRINGNING PÅ LANDBRUGSJORD .....	20
SPILDEVAND .....	20
DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD.....	21
EGENKONTROL.....	22
SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER.....	23
RENERE TEKNOLOGI.....	23
RISIKOBETONED E AKTIVITETER.....	24
VIRKSOMHEDENS OPHØR.....	24
<b>6 Bilagsliste.....</b>	<b>25</b>

## 1 Indledning

Møn Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen, har den 12. juni modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af svineproduktionen på "Frøhave", Frenderupgade 29-31, 4780 Stege. Ansøgningen er fremsendt af Østlige Øers Svine- og Byggerådgivning, Bragesvej 18, 4100 Ringsted, på vegne af Birgitte Natorp, Marienborgs Alle 3, 4780 Stege.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er sket i henhold til kapitel 5 i bekendtgørelse af Lov om miljøbeskyttelse nr. 753 af 25. august 2001 med senere ændringer, samt Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed, med senere ændringer, (godkendelsesbekendtgørelsen).

Der er på ejendommen en eksisterende svineproduktion bestående af 800 årssøer med 19.200 stk. smågrise (7,2 – 9,2 kg) samt 5.200 stk. smågrise (9,2 – 30,5 kg) og 4 heste i alt svarende til 224,98 dyreenheder (DE). Der ansøges om miljøgodkendelse som følge af, at der pr. 1. oktober 2005 er vedtaget nye regler om, at godkendelsespligten også skal beregnes på baggrund af antallet af stipladser, jf. Miljøministeriets bek. nr. 878 af 19. september 2005. Hidtil har antallet af dyreenheder været afgørende for, hvorvidt et husdyrbrug skulle godkendes i henhold til miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. Dette gælder stadig, men nu er der tilføjet bestemmelser om, at svinebrug skal miljøgodkendes, hvis de har mere end 750 stipladser til søer.

Den eksisterende svineproduktion er indrettet med over 750 stipladser til søer, hvorfor dyreholdet er godkendelsespligtigt. Med ansøgningen om miljøgodkendelse sker der ingen ændringer eller udvidelser af det eksisterende dyrehold, ligesom der ingen ændringer er i indretningen og driften af staldanlæg, gødningsopbevaringsanlæg eller udspretningsarealer.

Den eksisterende svineproduktion er optaget på listen over godkendelsespligtige virksomheder under punkt I 101a (i): Anlæg til husdyrproduktion for mere end 250 dyreenheder, dog 270 dyreenheder hvis mindst 90 % af dyreenhederne stammer fra søer med tilhørende smågrise indtil 30 kg eller 750 stipladser, jf. bilag 1 i godkendelsesbekendtgørelsen. Produktionen er desuden i-mærket, hvilket betyder, at svineproduktionen er omfattet af IPPC-direktivet, Europarådets Direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening.

I henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 10 må godkendelsesmyndigheden ikke træffe afgørelse i sager om etablering eller væsentlige ændringer eller udvidelser af listevirksomhed, som er (i)-mærket, før offentligheden har haft lejlighed til at udtale sig om ansøgningen og udkast til afgørelse.

Ved væsentlige ændringer eller udvidelser forstås dels driftsændringer, der efter godkendelsesmyndighedens vurdering kan have negativ og betydelig indvirkning på mennesker eller miljø, dels ændringer eller udvidelser, der i sig selv opfylder de eventuelle minimumsgrænser for godkendelsespligt i bekendtgørelsens bilag 1.

Selv om der ikke foretages ændringer eller udvidelser af svineproduktionen, der vurderes at have negativ og betydelig indvirkning på mennesker og miljø eller i sig selv udløser godkendelsespligt, har Møn Kommune for en god ordens skyld valgt at annoncere ansøgningsmaterialet. For at give offentligheden mulighed for at udtale sig, annoncerede Møn Kommune i Ugebladet for Møn den 3. juli 2006. Annonceteksten gengives herved:

*"Møn Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på ejendommen, Frenderupgade 29-31, 4780 Stege tilhørende Birgitte Natorp. Tilsynsmyndigheden er Møn Kommune, Storegade 56, 4780 Stege.*

*Dyreholdet på ejendommen er fortsat 800 årssøer med grise indtil 30,5 kg. Det giver i alt 223,34 dyreenheder (de). Der ændres ikke på stalde eller opbevaringsanlæg til husdyrgødning.*

**Der sker ingen udvidelse af dyreholdet.**

I oktober 2005 ændredes reglerne for hvornår en sobesætning skal miljøgodkendes. En besætning skal nu godkendes, når antallet af dyreenheder overstiger 270 eller der er mere end 750 stipladser på ejendommen. Der er således tale om, at produktionen i henhold til ny lovgivning skal miljøgodkendes, da der er mere end 750 stipladser.

**Aktindsigt**

Enhver har ret til at se og kommentere ansøgningen indenfor 4 uger fra dags dato. Sagen vil i offentlighedsperioden være fremlagt i Miljø og Teknik. Evt. spørgsmål kan rettes til Ulla H. Olesen, tlf. 55 81 00 33 lok 3961.

Ligeledes kan alle anmode om at modtage et udkast af miljøgodkendelsen, når dette foreligger. Fra modtagelsen af udkastet er der 2 ugers frist til at fremsende evt. kommentarer til Miljø og Teknik".

Der er i den forudgående offentlighedsfase ikke indkommet nogen henvendelser.

**Sagsmateriale, der har ligget til grund for udarbejdelse af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering:**

- Ansøgning om miljøgodkendelse af den eksisterende svineproduktion udarbejdet af Østlige Øers Svine- og Byggerådgivning, Bragesvej 18, 4100 Ringsted, dateret den 23. maj 2006.
- Supplerende oplysninger modtaget af ROVESTA Miljø I/S pr. e-mail den 20. november 2006 samt telefonisk den 4. december 2006.
- Miljøministeriets bek. nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed, med senere ændringer (godkendelsesbekendtgørelsen)
- Miljøministeriets bek. nr. 814 af 13. juli 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., med senere ændringer (husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Fødevareministeriets bek. nr. 824 af 2. oktober 2002 om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Miljøministeriets bek. nr. 633 af 27. juni 2005 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, med senere ændringer
- Vejledning om godkendelse af husdyrbrug nr. 4/1997, Miljøstyrelsen
- Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, 2. udgave Miljøcenter Fyn/Trekantsområdet 2002
- Vejledning om ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1984, Miljøstyrelsen
- Vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1993, Miljøstyrelsen

**2 Historik**

Møn Kommune har oplyst, at svineproduktionen blev omlagt i begyndelsen af 2004, således at der er søer med smågrise indtil 7 uger på Frøhavegård (Frenderupgade 29-31), smågrise indtil 30 kg er på Marienborg Alle 3 og slagtesvin 30 – 100 kg på Egeløkkevej 10-12.

Omlægningen i 2004 betød en udvidelse af antal dyreenheder på Frøhavegård og en reduktion i antal dyreenheder på Marienborg Alle 3. Der var ikke tale om nybyggeri på Frøhavegård, men en produktionsmæssig ændring.

I følge ansøgning om miljøgodkendelse består dyreholdet på Frøhavegård i dag af:

800 årssøer, 19.200 pattegrise (7,2-9,2 kg) og 5.200 smågrise (9,2-30,5 kg) og 4 heste.

Der er ingen bivirksomhed på ejendommen.

**3 Beliggenhed**

Svineproduktionen er beliggende på matr. nr. 10a m.fl., Nr. Frenderup By, Damsholte, Møn Kommune.

Ansøger oplyser, at anlægget er placeret i god afstand til nærmeste samlede bebyggelse, for at minimere eventuelle gener i form af lugt, støv, støj og fluer for naboerne.

Jf. Storstrøms Amts Regionplan er anlægget placeret i landzonen i et område udpeget med regionalt naturområde med jordbrugsinteresser.

Jf. oplysninger fra det offentligt tilgængelige planregister [www.netborger.dk](http://www.netborger.dk) ligger ejendommen som følger:

Plannummer	Plantype
90003	Kommuneplan, rammer, Landbrugsejendomme
047K8504BDEF	Lokalplaner, Lokalplan 47, Damsholte By

Møn Kommune, Miljø og Teknik, har oplyst, at lokalplan 47 kun omfatter Damsholte By og ikke Frenderupgade 29 -31.

På nær beboelse beliggende nord for ejendommen, grænser de eksisterende staldbygninger og gyllebeholdere op til dyrkede landbrugsarealer.

Afstanden fra det eksisterende staldanlæg og gyllebeholdere til den nærmeste nabobeboelse er oplyst til at være ca. 85 meter. Derudover er afstanden til samlet bebyggelse i landzone > 1000 meter.

Et oversigtskort over ejendommen og dens nærmeste omgivelser er vedlagt som bilag til den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Lokaliseringen i forhold til de nærmeste omgivelser fremgår af følgende tabel:

<b>Afstande fra stalde, anlæg til husdyrgødning</b>			
Målt fra nærmeste punkt på:	Afstand i meter	Husdyrgødningsbekendtgørelse, der var gældende ved udvidelsen (bek. nr. 604 af 15. juli 2002)	Krav i meter, jf. nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse (bek. 814 af 13. juli 2006)
Beboelse på samme ejendom	< 15	15	15
Nærmeste nabobeboelse, nord	85	50	100
Nærmeste nabobeboelse, syd-vest	ca. 220	50	100
Nærmeste nabobeboelse, øst	> 100	50	100
Nærmeste nabobeboelse, vest	> 100	50	100
Afgrænsning af rammeområde, vest	> 1000	300	300
Landzone - sommerhusområde og byzoneafgrænsning	> 1000	300	300
Enkelt vandindvinding, egen vandboring	3000	25	25
Fælles vandindvinding	2000	50	50
Vandløb, dræn	35	15	15
Søer	400	15	15
Offentlig vej og privat fællesvej	55	15	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25	25	25
Naboskel	ca. 55	15	30

Der foretages ikke nybyggeri eller udvidelser af dyreholdet. Der er 85 meter fra det eksisterende staldanlæg til naboskel beliggende Frenderupgade 27. Ansøgningsmaterialet om udvidelse i 2004 er fremsendt og behandlet efter de gældende afstandskrav i husdyrgødningsbekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002, hvor afstandskrav til nærmeste nabo var 50 m. Afstandskrav i medfør af ændringsbekendtgørelse nr. 161 af 17. marts 2004, hvor afstandskrav til nærmeste nabo er 100 meter, er derfor ikke gældende for Frenderupgade 29-31.

Der er < 15 meter fra karantænestalden til beboelsen på egen ejendom i nr. 31. I henhold til § 6 i bek. nr. 604 af 15. juli 2002, skal der være mindst 15 meter til beboelse på samme ejendom.

### VVM-screening

I forbindelse med anmeldelse af udvidelse af produktionen i 2004 er ansøgningen sendt til VVM-screening i Storstrøms Amt, som vurderede, at produktionsudvidelsen ikke ville medføre væsentlige miljøpåvirkninger, og at udvidelsen derfor ikke var omfattet af VVM-reglerne. I afgørelsen er det en forudsætning, at der ikke spredes gylle inden for en afstand af mindst 50 m fra 2 søer større end 100 m<sup>2</sup>, som amtet har registreret på udspretningsarealerne.

ROVESTA miljø har forespurgt Storstrøms Amt, Natur- og Plankontoret, hvorvidt ansøgningen om miljøgodkendelse af svineproduktionen skal fremsendes til forhåndsvurdering af VVM-screening i amtet. Der er som nævnt ansøgt om miljøgodkendelse som følge af de ændrede regler for godkendelsespligt af svineproducenter med mere end 750 stipladser til søer.

Natur- og Plankontoret har oplyst, at når der ikke er tale om nogen ændringer i produktionen, så skal sagen ikke sendes til VVM-screening igen.

Det skal hertil bemærkes, at enhver ændring i udspretningsarealerne til enhver tid vil udløse krav om VVM-screening.

### **Vurdering**

Ud fra de ovennævnte oplysninger er det ROVESTA Miljø's vurdering, at bortset fra afstandskrav til beboelse på egen ejendom, er afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdt.

Karantænestalden overholder ikke afstandskravet på mindst 15 meter til beboelse på egen ejendom, jf. § 6 i bek. nr. 604 af 15. juli 2002. Karantænestalden vurderes dog at være lovligt etableret, idet beboelse og stald i følge BBR oplysninger er opført før den første miljøbeskyttelseslov blev vedtaget (lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse).

Da der med ansøgningen om miljøgodkendelse ikke foretages ændringer eller udvidelser af karantænestalden, og da der er tale om eksisterende forhold, er det ROVESTA Miljø's vurdering, at karantænestalden ikke vil give anledning til væsentlige gener. Såfremt der fremover foretages ændringer eller udvidelser af karantænestalden, skal disse vurderes i forhold til afstandskravene i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse.

### **4 Indretning og drift**

I det følgende beskrives indretningen og driften af svineproduktionen.

#### **Produktionens art og størrelse**

Der er på ejendommen en eksisterende svineproduktion bestående af:

800 årssøer (~ 186,05 DE),  
19.200 pattegrise (7,2-9,2 kg) (~ 9,6 DE),  
5.200 smågrise (9,2-30,5 kg) (~ 27,69 DE) og  
4 heste (~ 1,64 DE),

i alt svarende til 224,98 DE. Med ansøgningen om miljøgodkendelse sker der ingen ændringer eller udvidelser af det eksisterende dyrehold.

#### **Vurdering**

Ud fra ovennævnte stilles der vilkår om,

- godkendelsen omfatter et dyrehold på 800 årssøer, 19.200 pattegrise (7,2-9,2 kg), 5.200 smågrise (9,2-30,5 kg) og 4 heste, i alt svarende til 224,98 DE.

#### **Indretning af stalde**

I følge ansøgningsmaterialet består det eksisterende staldanlæg af:

- en løbeafdeling
- en drægtighedsstald
- en farestald

- en poltestald
- en karantænestald

Der er indrettet kontor i forbindelse med polte/sygestald.

Løbeafdelingen er indrettet med bokse med 72 + 18 insemineringsbokse. Stalden er indrettet med dybstrøelse. Fodringen i ædebokse, en boks pr. so, giver mulighed for individuel fodring.

Drægtighedsstalden er indrettet i en uisoleret bygning med naturlig ventilation, dybstrøelse i lejearealet og spalter i aktivitets/gødearealet. Der er 630 stipladser, og søerne fodres efter princippet "Elektronisk sofodring", hvilket vil sige, at søerne identificeres individuelt i foderstationen og derved kan fodres efter aktuelt behov. Når det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, giver det en mindre udskillelse af næringsstoffer i gødningen. Dette, sammenholdt med tildeling af halm, god management og god hygiejne, vil begrænse lugt og ammoniakfordampning i og fra stalden. Desuden er der overbrusningsanlæg, som kan medvirke til at binde støv og styre grisenes gødeadfærd. Især i sommerhalvåret kan overbrusning være med til at opretholde en god hygiejne i stierne og derigennem reducere risiko for lugtgener. Overbrusningsanlægget bidrager desuden til nedkøling af grisene i varme perioder.

Farestalden er indrettet med delvis spaltegulv. Der er 12 farestktioner med i alt 264 stier fordelt på 6 nyere sektioner med 26 farestier i hver og diffus ventilation (mekanisk), samt 6 ældre sektioner med 18 stier i hver og ligetryksventilation. Farestaldene er sektioneret, således at det er muligt at køre temperaturstrategi tilpasset det enkelte hold. Søerne fodres individuelt efter behov.

Poltestalden indeholder 222 stipladser, og der er 2/3 fast gulv og 1/3 spaltegulv.

Orne- og sygestier er indrettet med dybstrøelse og omfatter henholdsvis 6 og 8 stipladser.

Karantænestalden er indrettet med dybstrøelse og omfatter ca. 90 pladser.

Efter fravæning flyttes smågrisene til toklimastald med 4 sektioner fordelt på 3 sektioner med 216 stipladser og 1 sektion med 198 stipladser. Gulvet er med 2/3 fast gulv og 1/3 spaltegulv.

Fordelingen af stipladser i de enkelte staldsektioner er ud fra ansøgningen opgjort til følgende:

Staldsektion	Antal stipladser
Løbeafdeling	90
Drægtighedsstald	630
Farestald	264
Poltestald	222
Karantænestald	90
Orne- og sygestald	14
Klimastald	846
<b>I alt</b>	<b>2.156</b>

Gødningen fra dyreholdet håndteres som henholdsvis gylle og dybstrøelse. Ansøger oplyser, at gødningen fra dyrene opsamles som gylle i gyllekanalerne og føres til en forbeholder, hvorfra det pumpes til 2 gyllebeholdere på henholdsvis 1.590 m<sup>3</sup> og 375 m<sup>3</sup>. Det samme gælder vaskevand i stalden, som indgår i beregning af vandforbruget. Gyllen bruges som gødning i afgrøderne.

Dybstrøelsen opbevares i staldene, og køres enten i markstak, hvor der overdækkes eller til direkte udbringning, som sker med møgspreader.

### Vurdering

Der stilles vilkår om, at



- virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der har ligget til grund for godkendelsen.

Derudover anføres det som bemærkning til godkendelsens vilkår, at indretningen og driften af stalde og opbevaringsanlæg for gødning skal ske i overensstemmelse med reglerne i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse samt bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.

### Ventilation

Det fremgår af ansøgningsmaterialet at drægtighedsstalden, som også indeholder sygestier og ornestier, ventileres via naturlig ventilation i form af windbreakernet.

Løbestalden med dybstrøelse ventileres via ligetryksventilation.

Med hensyn til farestaldsektionerne ventileres de 6 nye faresektioner via diffus ventilation, hvilket vil sige, at luften trækkes ned gennem loftpladerne og føres bort gennem luftafkast i tagfladen via 6 afkast.

De ældre 6 faresektioner samt polte og sygestalden ventileres via ligetryksventilation i alt 8 afkast med "BETA-VENT, TC 100".

De 2 staldsektioner, der er indrettet til polte-, syge- og ornestald, er indrettet med ligetryksventilation med hver 2 afkast.

Karantænestalden er indrettet med ligetryksventilation.

Smågrisestalden er indrettet med ligetryksventilation med 6 afkast af mærket "Turbo Vent, 697".

Ved en maksimal ventilation vil der, for at opnå maksimal køling af staldrummet være et luftskifte på ca. 120 m<sup>3</sup> pr. dyr i løbe- og drægtighedsstalden, 350-400 m<sup>3</sup> pr. so i farestalden og i smågrisestalden er der regnet med ca. 50 m<sup>3</sup> pr. stiplads.

Der er i ansøgningsmaterialet medsendt følgende beregninger:

Max. ventilation i drægtighedsstalden: 630 soplads x 120 m<sup>3</sup>/time = 75.600 m<sup>3</sup> pr. time.

Max. ventilation i løbeafdelingen: (90 soplads + 6 orneplads + 8 sygestier) x 120 m<sup>3</sup>/time = 12.480 m<sup>3</sup> pr. time.

Max. ventilation i farestalden: 264 soplads x 400 m<sup>3</sup>/time = 105.600 m<sup>3</sup> pr. time.

Max. ventilation i poltestalden: 222 soplads x 120 m<sup>3</sup>/time = 26.640 m<sup>3</sup> pr. time.

Max. ventilation i karantænestalden: 90 plads x 120 m<sup>3</sup>/time = 10.800 m<sup>3</sup> pr. time.

Max. ventilation i smågrisestalden: 846 smågriseplads x 50 m<sup>3</sup>/time = 42.300 m<sup>3</sup> pr. time.

Ventilationsanlægget er dimensioneret til en maksimal ventilation som følger:

Staldsektion	Ventilationstype	Max. ventilation pr. dyr	Max. ventilation m <sup>3</sup> /time	Antal afkast
Drægtighedsstald	Naturlig	120 m <sup>3</sup> /time	75.600	1
Løbeafdeling	Ligetryk	120 m <sup>3</sup> /time	12.480	2
Farestald	Diffus + ligetryk	400 m <sup>3</sup> /time	105.600	6 + 6
Poltestald	Ligetryk	120 m <sup>3</sup> /time	26.640	2 + 2 + 2
Karantænestald	Ligetryk	120 m <sup>3</sup> /time	10.800	1
Smågrisestald	Ligetryk	50 m <sup>3</sup> /time	42.300	4

### Opbevaring og produktion af husdyrgødning

I ansøgningsmaterialet er oplyst de eksisterende anlæg til opbevaring af flydende husdyrgødning:

Beholdertype	Kapacitet m <sup>3</sup>
Gyllebeholder	375
Gyllebeholder	1.590
Forbeholder til gylle	20
<b>I alt</b>	<b>1.985</b>

På gyllebeholderne etableres og vedligeholdes et tæt flydelag, og der føres logbog for hver beholder efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Den samlede kapacitet for opbevaring af gylle i gylle- og forbeholdere er på 1.985 m<sup>3</sup>. Kapaciteten i gyllekanalerne er ikke oplyst i ansøgningsmaterialet.

I supplerende oplysninger fremsendt pr. e-mail den 20. november 2006 er det oplyst, at der er opbevaringskapacitet i gyllekanaler svarende til 915 m<sup>3</sup>. Den samlede kapacitet er 2.900 m<sup>3</sup>.

Den årlige gødningsproduktion er i ansøgningsmaterialet oplyst til:

Gødningsproduktion	Gylle, m <sup>3</sup>	Dybstrøelse, ton/m <sup>3</sup>
Farestald, delvis spalte	1.296	
Løbe-drægtighedsstald	1.664	536 / 911
Smågrise	808	
Heste		19,9 / 34
<b>Gødningsproduktion i alt</b>	<b>3.768</b>	<b>556 / 945</b>

Den samlede produktion af gylle pr. år, inkl. vand fra rengøring af stald og drikkevandsspild afledt til gyllebeholder, er i ansøgningsmaterialet beregnet til 3.768 m<sup>3</sup> pr. år. Den samlede produktion af dybstrøelse er beregnet til ca. 945 m<sup>3</sup> / 556 tons pr. år.

Med udgangspunkt i de eksisterende anlæg til opbevaring af gylle er ejendommens opbevaringskapacitet til gylle i alt 9,2 mdr. ( $(2900 \text{ m}^3 / 3768 \text{ m}^3) * 12 = 9,2 \text{ mdr.}$ ). Det fremgår af ansøgningen, at der årligt overflyttes ca. 900 m<sup>3</sup> gylle til anden ejet beholder på "Egelykke", hvor det opbevares indtil udbringning. I den miljøtekniske beskrivelse og -vurdering for "Egelykke" fra 2004, er det oplyst, at der er opbevaringskapacitet til ca. 11 måneder. Efter overførsel af 900 m<sup>3</sup> gylle fra "Frøhave", vil der være opbevaringskapacitet på "Egelykke" til ca. 10 måneder.

Dybstrøelsen opbevares i staldene, og køres enten i markstak, hvor det overdækkes eller til direkte udbringning, som sker med møgspredere.

Der foreligger ingen aftaler om opbevaring af husdyrgødning på andre ejendomme end "Egelykke".

### Vurdering

Ved overflytning af 900 m<sup>3</sup> gylle til "Egelykke", Egeløkkevej 12, er der opbevaringskapacitet til gylle til ca. 12 måneder i gyllebeholdere og gyllekanaler på Frenderupgade 29-31. Da svineproduktionen skal indrettes og drives i overensstemmelse med oplysningerne, der ligger til grund for godkendelsen, stilles der i godkendelsen ikke vilkår om opbevaringskapaciteten.

Der stilles vilkår om, at

- såfremt der etableres overdækning af beholderne i form af flydelag, jf. § 18 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal:
  - A. flydelaget, såfremt der konstateres brud eller utætheder af flydelaget på gyllebeholderne, straks udbedres.
  - B. flydelaget reetableres umiddelbart efter omrøring eller tømning af gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm.

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen skal oplag af kompost (med et tørstofindhold på mindst 30 %) i markstakke overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale, jf. bekendtgørel-

sens § 11. Dette krav er tilføjet i bekendtgørelsen med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra gødningsoplæg.

Som tidligere omtalt, tilføjes der som bemærkning til godkendelsens vilkår, at indretningen og driften af opbevaringsanlæg for gødning skal ske i overensstemmelse med reglerne i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse. Der stilles derfor ikke særskilte vilkår i godkendelsen om overdækning af dybstrøelse.

Der stilles vilkår om, at

- markstakke højst må være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før markstakken igen må placeres på samme sted.

### Harmoni- og arealkrav

Udspretningsarealer til bedriften udgør 157,44 ha. Arealerne omfatter:

Areal til udbringning af husdyrgødning	Totalareal, ha	Areal til udbringning, ha	Ejerforhold
"Frøhave", Frenderupgade 29-31	95,13	88,57	Ejes
"Fruemark" og "Gammel Sø", Marienborg Alle 3	72,25	68,87	Anden, ejet
<b>I alt</b>	<b>167,38</b>	<b>157,44</b>	

Oversigtskort af udspretningsarealerne er vedlagt som bilag til den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Ansøger oplyser, at der ikke modtages slam eller affaldsprodukter til udbringning på udspretningsarealerne.

Til den eksisterende svineproduktion samt hestehold kræves der et harmoniareal på 160,49 ha ((223,34 DE/1,4 DE pr. ha for svin) + (1,64 DE/1,7 DE pr. ha for heste)).

I henhold til den gældende bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v., bekendtgørelse nr. 824 af 2. oktober 2002, kan arealkravet, dvs. den del af harmoniarealet, som Birgitte Natorp selv skal eje, beregnes til minimum 44,00 ha, jf. nedenstående tabel:

Besætningsstørrelse, DE	Beregnet harmonikrav, ha	Arealkrav (bkg. § 6), ha	Arealkrav reduceret med 33 % (bkg. § 7), ha
223,34 (svin) + 1,64 (heste), i alt 224,98	160,49	65,44	44,00

Der er i juli måned 2006 sendt en ny bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. i høring indeholdende et reduceret ejerarealkrav for større husdyrbrug. Der fastsættes således bestemmelse om, at for den del af et husdyrbrug, der overstiger 120 DE, skal bedriften eje 30 % af det beregnede udspretningsareal (mod tidligere 60 % fra 121 til 250 DE). Direktoratet for FødevareErhverv har oplyst, at bekendtgørelsen trådte i kraft den 2. december 2006.

Med udgangspunkt i den nye bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. er ejerarealkravet ved en bedrift på 224,98 DE, 28,96 ha, jf. nedenstående tabel:

Besætningsstørrelse, DE	Beregnet harmonikrav, ha	Arealkrav, ha	Arealkrav reduceret med 33 %, ha
223,34 (svin) + 1,64 (heste), i alt 224,98	160,49	43,22	28,96

### Vurdering

ROVESTA Miljø vurderer at arealkravet er opfyldt.

Harmonikravet er ikke opfyldt, da der mangler 3,05 ha. I den miljøtekniske beskrivelse og – vurdering for "Egelykke" fra 2004, er det oplyst, at Birgitte Natorp ejer 170 ha på "Egelykke" og yderligere knap 550 ha, i alt ca. 720 ha. På den baggrund vurderes det, at harmonikravet er sikret. Husdyrgødningsbekendtgørelsen (bek. nr. 814 af 13. juli 2006) indeholder bestemmelser om har-

monikrav, jf. § 28. Da det er Plantedirektoratet, der fører tilsyn med, at reglerne i § 28 overholdes, vurderer ROVESTA Miljø, at det ikke er relevant at opstille vilkår herfor i godkendelsen.

Der stilles vilkår om, at

- ændringer i udspretningsarealer skal meddeles tilsynsmyndigheden senest den 31. marts i den pågældende planperiode. Ændringer i udspretningsarealerne skal tillige fremsendes til VVM-screening.

Hidtil har Storstrøms Amt varetaget VVM-screeningen. Efter 1. januar 2007 varetages VVM-screeningen af Vordingborg Kommune.

### Foder

Der benyttes færdigfoder til grisene på ejendommen.

Der indkøbes løbende over året ca. 1075 tons løst pelleteret foder til søerne, 260 tons løst pelleteret foder til smågrisene og 78 tons pelleteret foder i sække til smågrisene.

Færdigfoder opbevares i:

1 udendørs glasfibersilo til 28 tons

5 indendørs spånpladesiloer på hhv. 12 tons, 4 tons, 9 tons, 6 tons og 4 tons.

Ansøger oplyser, at søerne er opdelt og opstaldet i grupper, og at farestalden yderligere er opdelt i sektioner. Dette for bl.a. at opnå en mere målrettet fodringsstrategi. Når det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, giver det en mindre udskillelse af N og P i gødningen. Dette forhold kan styres og kontrolleres meget nøje i drægtighedsstalden, ved at der anvendes transponderfodring til søerne, således at det enkelte dyr tildeles en nøje afstemt foderration.

### Vurdering

Der stilles vilkår om, at

- der ikke må forekomme oplag på ejendommen, som kan give anledning til forurening af jord, vandløb eller grundvand.
- opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
- hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt, og således at skæmmende oplag undgås.

ROVESTA Miljø anbefaler, at bedriften udarbejder en årlig foderplan med henblik på, at ny viden omkring fodring og foderudnyttelses udnyttes i virksomhedens drift.

### Læsseplads

Det er ansøgningsmaterialet oplyst, at der ikke er afløb fra møddingplads eller befæstede arealer. I supplerende oplysninger modtaget pr. e-mail den 20. november 2006, er det oplyst, at der ikke er befæstet areal med afløb til beholder ved gyllebeholdere. Birgitte Natorp har telefonisk den 4. december oplyst, at der er befæstet areal og afløb til gyllebeholder ved den lille gyllebeholder.

### Vurdering

Der stilles vilkår om, at

- påfyldning af gyllevogne kun må ske på befæstet læsseplads.
- læssepladsen skal være indrettet således, at evt. spild vil blive opsamlet og ledt via afløb til opsamlingsbeholder. Opsamlingsbeholderen skal have pumpesystem eller afløb til gyllebeholder.

**Udbringning af husdyrgødning**

Gylle udbringes pt. med selvkørende gylleudlægger med slanger på arealerne. Der bringes gylle ud i forårs- og efterårsmånederne.

Dybstrøelsen køres enten i overdækket markstak eller udbringes direkte. Udspreddning sker med møgspreder.

**Vurdering**

Der vil i forbindelse med udkørsel af husdyrgødning være en midlertidig lugtpåvirkning i lokalområdet. Udkørsel skal derfor koncentreres over så kort tid som muligt, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt. Derudover vil det være en fordel at informere naboer om forestående udbringning af husdyrgødning.

Med henblik på at sikre, at udbringning af husdyrgødning ikke giver anledning til væsentlige lugtgener for de nærmeste omgivelser, stilles der vilkår om, at

- omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning, tidligst må påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
- der ved udbringning skal der tages højde for almindelig god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses mest muligt.
- udbringning af husdyrgødning skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
- der ikke udspreddes gylle inden for en afstand af 50 m fra søer større end 100 m<sup>2</sup>.
- såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være til væsentlig gene for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille krav om, at der ikke må udbringes husdyrgødning på lørdage samt søn- og helligdage.

For at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn med anvendelse af husdyrgødningen stilles der vilkår om, at

- der til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden skal kunne forelægges sædskifte – og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes i henhold til gældende husdyrgødningsbekendtgørelse. Derudover skal der kunne fremlægges dokumentation for udspreddningsarealerne ved angivelse af matr. nr. og ejerlav eller ved fremlæggelse af markkort.

**Transport**

Det omtrentlige antal årlige transporter til og fra ejendommen er i ansøgningsmaterialet oplyst til:

Type af transport	Antal årlige transporter
Foder	96
Smågrise og søer - frakørsel	27 (20 internt til egne stalde)
Polte tilkørsel	4
Afhentning af døde dyr	52
Gylle- og gødningskørsel	400
Halmtransport	3
Diverse (dyrlæge, konsulent, håndværkere)	25
<b>I alt</b>	<b>ca. 607</b>

Der vil forekomme transporter til og fra ejendommen på alle ugens dage. De eksterne transporter foregår på befæstede arealer samt offentlig vej og omfatter primært leverancer til ejendommen af fodermidler og transport af dyr.

Den interne transport af halm og husdyrgødning vil foregå med traktor og vogn, og disse transporter ligger hovedsageligt i højsæsoner.

Al transport til produktionen kører via Frenderupgade fra Sparresmindevej eller Kimervej.

### Vurdering

I gennemsnit finder der 1 - 2 kørsler med tunge køretøjer sted pr. dag året rundt, alle dage. RO-VESTA Miljø finder det væsentligt, at al transport, som kan planlægges, sker på hverdage i dagtimerne. Ca. 2/3 af transporterne er gylleudbringning, der foregår indenfor kortere afgrænsede perioder, der dels udbringes på ejendommens egne arealer samt arealer "Frøemark" og "Gammel Sø" tilhørende Marienborg Alle 3. Disse arealer er grænsende op til udspretningsarealerne på Frenderupgade 29-31.

I overensstemmelse med bedriftens gældende praksis, og for at begrænse støjgener for de omkringboende, fastsættes der vilkår om, at

- al transport til og fra bedriften, som hovedregel begrænses til hverdage i tidsrummet kl. 06.00 – 18.00.

Undtagelser fra hovedreglen omfatter markarbejde i højsæsonerne, herunder i forbindelse med høst.

### Kemiske bekæmpelsesmidler

Der opbevares sprøjtemidler i et aflåst lager uden gulvafløb.

### Vurdering

Opbevaring af sprøjtemidler er reguleret af Plantedirektoratet, jf. bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler, med senere ændringer, hvorfor der ikke stilles vilkår om opbevaring af sprøjtemidler i godkendelsen.

### Vandforsyning

I følge Møn Kommune forsynes ejendommen med vand fra Neble og Omegns vandværk, som er et privat fælles vandværk. Ansøger oplyser, at bedriftens årlige vandforbrug er på ca. 7.000 m<sup>3</sup>. Produktionen foregår i et kontinuerligt flow. Dog vil vandforbrug og elforbrug være højere i sommerhalvåret, hvor temperaturen er høj, hvilket resulterer i et højere drikkevandsforbrug for grisene og kræver et større ventilationsbehov for at holde temperaturen i staldene nede.

### Energi

I ansøgningsmaterialet er det årlige elforbrug oplyst til 9.560 kWh.

Olieforbrug er ikke oplyst. Fyringsolie anvendes til opvarmning af stalden.

### Olietanke

Det er i ansøgningsmaterialet samt i supplerende oplysninger fremsendt pr. e-mail 20. november 2006 oplyst, at der er følgende tanke på ejendommen:

Anvendelse	Volumen, liter	Etableringsdato	Placering
Fyringsolie til opvarmning af staldanlæg	1.500	2003	Maskinhus, Overjordisk
Fyringsolie til opvarmning af staldanlæg	3.000	2000	Maskinhus, Overjordisk

### Vurdering

De 2 overjordiske tanke på ejendommen er på under 6000 liter. Det følger af § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 633 af 27. juni 2005 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, med senere ændringer (olietanksbekendtgørelsen), at olietanksbekendtgørelsen finder anvendelse på overjordiske tanke etableret før 1. september 2005.

Ud fra dette vurderer ROVESTA Miljø, at kravene til olietankene ikke bør skrives ind i godkendelsen som vilkår, da de allerede er gældende i henhold til bekendtgørelsen. Derudover vurderer ROVESTA Miljø, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til tankene, end hvad der fremgår af bekendtgørelsen.

Bedriften gøres opmærksom på, at der ved ikrafttrædelse af olietanksbekendtgørelsen i 2005 er tilføjet nye regler om sløjfningsterminer for olietanke. For overjordiske tanke under 6000 liter gælder følgende sløjfningsterminer, jf. § 35 i olietanksbekendtgørelsen:

1) Tanke, som er typegodkendt med indvendig korrosionsbeskyttelse ved belægning eller offeranode, skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret.

2) Øvrige tanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret.

3) Tanke, hvis fabrikationsår ikke kendes eller kan fastlægges, skal sløjfes senest den 31. august 2008.

Stk. 2. Tanke, der ved ikrafttrædelsen af denne bekendtgørelse overskrider aldersgrænsen i § 35, stk. 1, nr. 2, eller overskrider denne inden den 31. august 2008, skal sløjfes senest den 31. august 2008.

Stk. 3. Overjordiske tanke af plast under 6.000 l skal sløjfes senest 20 år efter fabrikationsåret.

Stk. 4. Overjordiske tanke af plast under 6.000 l, hvis fabrikationsår ikke kendes eller kan fastlægges, skal sløjfes senest den 31. august 2008.

Stk. 5. Tanke, der ved ikrafttrædelsen af denne bekendtgørelse overskrider aldersgrænsen i § 35, stk. 3, eller overskrider denne inden den 31. august 2008, skal sløjfes senest den 31. august 2008.

I henhold til olietanksbekendtgørelsens § 22 skal sløjfning af overjordiske tanke på 100.000 liter og derunder ske ved, at eventuelt restindhold i anlægget fjernes og anlægget fjernes, eller påfyldningsstuds og udluftningsrør afmonteres, og tanken afblændes således, at påfyldning ikke kan finde sted. Meddelelse om, at anlægget er sløjfet, samt oplysning om de trufne foranstaltninger, skal indgives af ejer til tilsynsmyndigheden senest 4 uger efter sløjfningen.

## 5 Virksomhedens forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

### Støjforhold

Ansøger oplyser, at støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transportere til og fra ejendommen. De interne transportere vil foregå med traktor. Der vil være en mindre spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af søer og smågrise. Udlevering af grise vil kunne forekomme på alle tider af døgnet.

Periodisk i løbet af året vil der være støj ved omrøring af gyllebeholdere i forbindelse med udbringning af gylle i forårs- og efterårsmånederne.

Der er daglig pasning af dyrene i tidsrummet 06.00 – 18.00 også lørdage, søndage og helligdage. Derudover vil der være en konstant drift af staldanlægget, dvs. foder- og ventilationsanlæg vil være i konstant drift.

Generelt forventes støjen fra staldanlægget at være lav. Endvidere er de vejledende afstandsgrænser til samlet bebyggelse m.m. i bekendtgørelsen om erhvervsmæssigt husdyrhold i bek. nr. 813 af 19. juli 2004 overholdt med undtagelse af en nabo mod nord, hvor der er ca. 85 meter fra staldanlægget og ca. 65 meter fra maskinhus og kornopbevaring samt under 15 meter fra karantænestald til egen beboelse.

Stalden er et moderne anlæg, og motorer i anlægget er placeret indendørs, hvorfor støj og vibrationer bliver af lav styrke. Eneste undtagelse er gyllepumpen, der omrører og pumper gyllen videre fra forbeholder til gyllebeholderen.

Ved almindelig drift af markarealerne vil der kunne opstå støj i forbindelse med det nødvendige arbejde, der skal udføres på arealerne. En del af høsten kan foregå i aften- og evt. nattetimerne. Endvidere vil en del af afgrødebehandlingen foregå i nattetimerne / tidligt morgen.

Støjproduktionen fra markarbejdet vil hovedsageligt være i højsæsonerne foråret og sensommeren.

Generelt må det med undtagelse af markarbejde i højsæsonen, forventes at støjen vil være mindre målt ved nærmeste beboelse i landzone end miljøstyrelsens angivelser (55 dag / 45 aften / 40 nat db(A)).

### Vurdering

Miljøstyrelsen anbefaler, at støjkravene for landbrugsvirksomheder tager udgangspunkt i de i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 nævnte støjgrænser for områder for blandet bolig og erhvervsbebyggelse. I overensstemmelse hermed stilles der vilkår om, at:

- bidraget fra stationære tekniske installationer, som f.eks. staldventilation, korntørreanlæg og blandeanlæg – målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt i skel til nabobeboelse, må ikke overstige:

Dag		
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55 dB (A)
Lørdag	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)
Aften		
Alle dag	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
Nat		
Alle dage	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)*

\* Støjniveauets maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A).

For dagperioden kl. 07.00 -18.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer (lørdag dog indenfor henholdsvis 7 timer i perioden fra kl. 07.00 - 14.00 og 4 timer i perioden fra kl. 14.00-18.00).

For aftenperioden kl. 18.00-22.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 1 time.

For natperioden kl. 22.00-07.00 skal grænseværdien overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på ½ time.

- såfremt det konstateres, at de stationære tekniske installationer ikke overholder ovennævnte støjgrænser, skal virksomheden iværksætte støjdæmpende foranstaltninger efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.
- som led i egenkontrollen skal virksomheden for egen regning, såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, f.eks. ved velbegrundede klager, lade udføre målinger/beregninger af støj fra de stationære tekniske installationer og dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Der kan højst pålægges virksomheden at få foretaget 1 støjmåling pr. år, såfremt vilkårene er konstateret overholdt.

Målingerne/beregningerne skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern støj".



Driftsbetingelser for de stationære tekniske installationer og målepositioner skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålingerne skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj – p.t. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges i følge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder, må støj ved almindelig kørsel, herunder ved markdrift og interne transporter, i reglen accepteres.

For at begrænse støj fra almindelig kørsel i nærområdet er der stillet vilkår om, at al transport til og fra bedriften som hovedregel begrænses til hverdage i tidsrummet kl. 06.00-18.00.

Såfremt ovennævnte vilkår overholdes, vurderes støjbelastningen fra bedriften ikke at give anledning til unødige gener i de nære omgivelser.

### Luft og lugt

Lugtbidrag fra bedriften hidrører hovedsagligt fra følgende aktiviteter:

- lugt fra staldene
- lugt fra gyllebeholdere
- lugt i forbindelse med gødningsudbringning

Lugtbidraget fra staldanlægget kan skønnes ud fra *Vejledende retningslinier om lugt og begrænsning af gener fra stalde*, udarbejdet af Miljøcenter Fyn/Trekantsområdet, maj 2002. Vejledningen er baseret på praktiske erfaringer med løsning af lugtproblemer, samt erfaring med anvendelse af danske og tyske undersøgelsesresultater og retningslinier for begrænsning af lugtgener fra dyrehold.

Det skal hertil bemærkes, at vejledningen ikke er officielt anerkendt af hverken Miljøstyrelsen eller Landbrugets Organisationer. Det er dog ROVESTA Miljø's vurdering, at vejledningen giver et godt "fingerpeg" om lugtudbredelsen og dermed behovet for eventuelle lugtreducerende foranstaltninger.

Ifølge vejledningen kan der beregnes et **konsekvensområde**, udenfor hvilket staldanlægget under normale drifts- og vejrforhold ikke forventes at føre til lugtgener. Desuden kan det ud fra beregnede **geneafstande** skønnes, hvornår der er behov for at kræve lugtbegrænsende foranstaltninger.

Ansøger har foretaget en beregning af lugtemissionen ud fra den eksisterende produktion med 800 søer, 370 pattegrise/smågrise (7,2-9,2 kg) samt 800 smågrise (9,2-30,5 kg) på stald ad gangen. Beregningen er foretaget ud fra ovennævnte vejledning (FMK's lugtberegning). Ansøger har redegjort for det forventede staldlugtbidrag fra den eksisterende produktion, hvor der regnes med, at søerne i gennemsnit vejer 220 kg og de mindste smågrise 8,2 kg. Ansøger har delt smågrisene op i to grupper, da FMK's lugtberegning foreskriver opdeling i under/over 25 kg. Der er i ansøgningen taget udgangspunkt i at 25 % er over 25 kg og 75 % er under. Lugtberegningen er vedlagt ansøgningen som bilag (27.1). Beregningerne er listet op i nedenstående tabel:

Beregnete geneafstande *	Beregnet geneafstand	Faktisk afstand	Konsekvensområde
Boligområde i byzone samt sommerhusområde	377 m	> 1.000 m	496 meter
Byzoneområde i øvrigt samt landsby eller landzoneområde med "samlet bebyggelse"	212 m	> 300 m	
Boliger i landzone uden for landsby og uden for "samlet bebyggelse"	119 m	ca. 85 m	

\* Uønsket lugtpåvirkning kan, når det drejer sig om staldlugt, sidestilles med andre komfortrelaterede påvirkninger som f.eks. støj. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende eller ej, afhænger bl.a. af modtagerens tolerancetærskel. Geneafstandene er derfor fastsat for forskellige områdetyper.

### Lugt fra stalde

Lugtgener fra staldanlæg kan forebygges og reduceres ved, at der holdes en god staldhygiejne og drift. De væsentligste faktorer, der reducerer dannelsen og fordelingen af lugtforurenende stoffer fra husdyrbrug er følgende:

- kort opholdstid af gødning i staldene
- tørt lejeareal og tørre flader generelt
- lav lufthastighed over fugtige flader
- delvis spaltegulv
- påvirkning af især slagtesvinenes adfærd, som f.eks. i perioder med høje temperaturer ændrer adfærd og afsætter gødning i lejearealet med deraf følgende øget lugt. Periodevis overbrusning i stierne kan normalisere svinenes adfærd.
- opadrettet luftafkast placeret over tag
- eventuelle ændringer i fodersammensætningen

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at flere af de nævnte faktorer indgår i indretningen og driften af bedriften. Følgende punkter er nævnt:

- anvendelse af delvis spaltegulv i staldene
- mekanisk staldventilation
- ventilationsanlægget er etableret med alarmsystem og rengøres løbende
- god staldhygiejne
- overbrusning af staldsektioner, der bevirker en renere staldhygiejne samt en regulering af temperaturen
- optimering af fodersammensætningen
- gyllebeholderne forsynes med tæt flydelag

### Vurdering

Som det ses af skemaet, er der beregnet et konsekvensområde på 496 meter. Geneafstanden er overholdt med en stor margin til boliger i byzone, sommerhusområde, boliger i landsby samt boliger i samlet bebyggelse i landzone. Derimod er geneafstanden til boliger i landzone udenfor landsby og udenfor samlet bebyggelse ikke overholdt. Geneafstanden er her beregnet til 119 meter, og afstanden fra staldanlægget til den nærmeste nabobeboelse er 85 meter.

For at tydeliggøre konsekvensområdet samt geneafstanden til boliger i landzone udenfor landsby og udenfor samlet bebyggelse, er konsekvensområdet og geneafstanden indtegnet på et oversigtskort, som er vedlagt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Det ses heraf, at der er tale om 1 bolig, der er beliggende indenfor geneafstanden til boliger i landzone udenfor landsby og udenfor samlet bebyggelse, nemlig den nærmeste nabobeboelse beliggende nord for bedriften, Frenderupgade 27.

Vindforholdene har stor betydning for lugtudbredelsen fra stalde, og den vejledende lugtberegning tager ikke højde for de lokale vindforhold. Ifølge oplysninger fra DMI (Dansk Meteorologisk Institut) er den fremherskende vindretning vest-sydvest. I perioder med kraftig vind fra vest, sydvest, vurderes det overvejende at være boliger beliggende øst-nordøst fra produktionen, der vil kunne registrere lugt fra staldene. Ud over Frenderupgade 27, der ligger nord for stalden, er nærmeste beboelse i østlig retning beliggende > 119 meter fra stalden.

I henhold til Miljøcenter Fyn/Trekantområdets lugtvejledning optræder det største staldlugtbidrag fra traditionelt ventilerede stalde oftest inden for en afstand af 100-200 meter fra staldbygningerne. Staldventilationsanlæg er sjældent indrettet til at imødegå lugtgener i omgivelserne. Ændres ventilationsanlægget, så staldlugten udledes med opadrettet hastighed i passende højde over tag, kan

der – alt afhængig af lokale forhold – opnås en større eller mindre reduktion i staldlugtbidraget. Lugtreduktionen vil dog være mest markant i staldenes nærmeste omgivelser.

I henhold til lugtvejledningen kan lugtgener fra ventilationsafkast fra ejendomme med traditionel staldventilationsindretning - og hvor geneafstandene for de berørte områder ikke overstiger få hundrede meter - meget ofte afhjælpes ved følgende ændringer af afkastarrangementerne:

*For at minimere lugtbidrag fra stalde, bør ventilationsluften – ved max. ventilationskapacitet – udledes med lodret opadrettet hastighed på mindst 10 meter pr. sek. gennem afkast i passende højde over ejendommens tag.*

*Det bør endvidere sikres, at ventilationen ved reduceret ventilationsbehov er styret ved regulering af luftmængden i færrest mulige afkast, og at øvrige ventilationsafkast enten stoppes eller kører ved max. effekt. Det bør samtidigt tilstræbes, at lufthastigheden i de afkast, hvor ventilationen kan reguleres, ikke kommer under 8 meter pr. sek.*

Hvis der skulle opstå staldlugtgener for de omkringboende, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige, kan tilsynsmyndigheden foranledige, at generne reduceres, ved at virksomheden undersøger og iværksætter afhjælpende foranstaltninger efter nærmere aftale. Der stilles vilkår om, at

- såfremt der konstateres staldlugtgener fra bedriften, f.eks. i forbindelse med klager fra naboer, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, således at lugtgenerne udenfor staldene formindskes.

For at reducere lugtemissionen fra staldene er det væsentligt at opretholde en god staldhygiejne. Dette omfatter renholdelse af stalde, ventilation m.v. Der stilles vilkår om, at

- staldventilationen skal renholdes og justeres efter behov, og at der skal holdes en god staldhygiejne og –drift.

### **Lugt fra opbevaring og udbringning af husdyrgødning**

Som tidligere beskrevet opbevares dybstrøelse i stalden og køres enten i overdækket markstak eller til direkte udbringning. I overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen skal dybstrøelse, der oplagres i markstakke, overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale straks efter udlægning. Dette bidrager til at begrænse ammoniakfordampning og lugtgener herfra.

Gylle opbevares i gyllebeholdere med tæt naturligt flydelag. Der føres egenkontrol med flydelagets tilstand og tæthed i form af en logbog. Et tæt flydelag bidrager ligeledes til at begrænse ammoniakfordampning og lugtgener herfra.

Der vil i forbindelse med udkørslen af husdyrgødningen være en midlertidig lugtpåvirkning i lokalområdet. Udkørslen skal derfor koncentreres til så kort tid som muligt, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt. Derudover vil det være en fordel at informere naboer om den forestående udbringning af husdyrgødning. Nedpløjning af fast gødning umiddelbart efter udbringning er ligeledes med til at reducere lugtudbredelse og ammoniakfordampning, ligesom udbringning af gylle med slæbeslanger og nedfældning reducerer lugtudbredelse og ammoniakfordampning.

For en vurdering af vilkår i godkendelsen, med henblik på at begrænse lugtgener ved udbringning af husdyrgødning, henvises til tidligere afsnit om udbringning af husdyrgødning.

### **Tab af næringsstoffer**

I ansøgningsmaterialet er der gennemført beregninger til vurdering af forventede balancer til kvælstof og fosfor samt ammoniakfordampning. Tallene er beregnet med udgangspunkt i "Det Fælle-samtlige Regneark". Der er oplyst følgende årlige udledning af fosfor, kvælstof og ammoniakfordampning fra produktionen:

- fosfor ab lager 5.679 kg P pr. år
- kvælstof ab lager 20.757 kg N pr. år
- NH<sub>3</sub>-fordampning fra stald 2.870 kg N pr. år
- NH<sub>3</sub>-fordampning fra lagrene 636 kg N pr. år
- NH<sub>3</sub>-fordampning fra udbringningsarealerne 1.591 kg N pr. år
- NH<sub>3</sub> ammoniakfordampning i alt 5.097 kg N pr. år

Fosforoverskuddet er i ansøgningsmaterialet opgjort til 16,1 kg P/ha (fosfor i husdyrgødning 5.679 kg P – fosfor fjernet ved afgrøder 3.149 kg P = 2.530 kg P/157 ha = 16,1 kg P/ha).

Tabet af kvælstof fra brug af husdyrgødning er større end ved brug af handelsgødning. Dette skyldes, at der ved anvendelse af husdyrgødning sker N-fordampning fra stalde, opbevaringsanlæg samt ved udbringning. Derudover sker der ikke samme grad af denitrifikation som ved anvendelse af handelsgødning.

Udnyttelse af husdyrgødningen er reguleret af Plantedirektoratet, jf. bekendtgørelse nr. 828 af 19. juli 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2006/2007. Af bekendtgørelsen fremgår det, at udnyttelsesprocenten for kvælstof i svinegylle skal være mindst 75 %.

Da udnyttelsesprocenten for kvælstof, jf. ovennævnte beregning, forudsættes opfyldt, og da det er Plantedirektoratet, der fører tilsyn hermed, stilles der ikke vilkår i godkendelsen om udnyttelse af kvælstof.

#### **Støv**

Ansøgningsmaterialet indeholder ingen oplysninger om støv.

#### **Vurdering**

Det er ROVESTA Miljø vurdering, at der vil kunne observeres støv ved håndtering af foder. Desuden vil der være støv i staldene, og der kan derfor forekomme støv omkring ventilationsafkastene. Det vurderes dog, at risikoen for støvgener fra stalden begrænses gennem overbrusning i stierne.

Der stilles vilkår om, at

- bedriften udenfor ejendommens areal ikke må give anledning til støvgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige.

#### **Skadedyrsbekæmpelse**

Ansøger oplyser, at regelmæssig rengøring af stalde og opbevaringsanlæg til foder vil være med til at begrænse gener fra skadedyr. Der benyttes rovfluer "Miljøfluen" til bekæmpelse af staldfluerne, og effekten er dokumenteret gennem adskillige år. Rovfluerne lever under spalterne, og deres larver parasiterer staldfluens larver, således at formeringen reduceres væsentligt.

Der er opmærksomhed på forekomst af rotter og mus og bekæmpelse af disse foretages ved at holde staldområdet ryddeligt og foretage generel rottebekæmpelse. Der er serviceabonnement med "Kiratin", som foretager regelmæssig kontrol og bekæmpelse.

#### **Vurdering**

Fluegener kan i betydeligt omfang forebygges ved en god gødningshåndtering og en god staldhygiejne. En god staldhygiejne indebærer bl.a., at man dagligt fjerner rester af gødning og foder nær skillevægge og langs kanter af render til automatiske gødningsanlæg. Fluelarver dør ved temperaturer over 45 ° C. En overdækning af udendørs oplag af fast gødning med presenning er en effektiv metode til at forhindre flueudvikling, da presenningen forhindrer gødningsvarmen i at slippe væk.

Overdækning af fast gødning er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ud fra ovennævnte stilles der vilkår om, at

- der skal holdes en god staldhygiejne og -drift
- der overalt på produktionsanlægget skal foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, gerne med bidrag fra anvendelse af biologisk bekæmpelse med rovfluer
- rottebekæmpelse sker i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium

### Affald

Ansøger oplyser, at kemikalier opbevares på anden ejendom. Emballage som papir, pap og plast eller andre hjælpemidler afleveres til genbrugsstationen. Medicinrester afleveres til apoteket. Desinfektionsmidler opbevares i tæt emballage. Affaldet bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Døde dyr opbevares overdækket og afhentes efter behov, ca. 1 gang om ugen. Døde dyr afhentes af DAKA.

Der er i ansøgningsmaterialet ingen oplysninger, om opbevaring af farligt affald på ejendommen. Det er oplyst, at al markdrift primært drives fra anden ejendom.

### Affaldsprodukter til udbringning på landbrugsjord

Der modtages ikke slam eller andre affaldsprodukter til jordbrugsformål på udbringningsarealerne.

### Vurdering

Affald fra bedriften skal opbevares, håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med bestemmelserne i kommunens affaldsregulativer. Dette er regler, der gælder for alle virksomheder, og reglerne behøver således ikke at fremgå af individuelle godkendelser. Udvalgte bestemmelser i kommunens erhvervsaffaldsregulativ er i stedet tilføjet som bemærkning til godkendelsens vilkår.

Følgende forhold er ikke beskrevet specifikt i affaldsregulativet, og der stilles derfor vilkår om, at

- selvdøde dyr skal opbevares på et tæt underlag og overdækkes med kadaverkap eller lignende, eller opbevares i lukket container. Affaldet skal i øvrigt opbevares således, at uhygiejniske forhold ikke opstår, og således at affaldet ikke kan ses fra offentlig vej
- bortskaffelse af døde dyr skal ske til autoriseret destruktionsanstalt. I varme perioder kan der stilles krav om hyppigere afhentning end normalt, dvs. mere end 1 gang ugentligt
- Farligt affald skal opbevares under tag, på fast og tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Oplagspladsen skal desuden være forsynet med opkant, og have en opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder til flydende affald

Såfremt opbevaring og bortskaffelse af affaldet finder sted som beskrevet ovenfor, vurderes bedriftens håndtering af affald at være i overensstemmelse med gældende regler.

### Spildevand

Der ønskes etableret et staldtoilet i nyt forrum med afløb til trixtank og overløb til dræn.

Vaskevand fra rengøring af stalde ledes via gyllekanaler til gyllebeholder.

Påfyldning af marksprøjte gennemføres på forskellige steder i marken, hvor der ligeledes gennemføres vask af sprøjten

Tagvand afledes til markdræn.

### Vurdering

Spildevandsforholdene fra ejendommens stuehus behandles ikke i denne miljøgodkendelse, da beboelsen ikke betragtes som en del af produktionen.

Det er i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse oplyst, at der ønskes etablering af nyt staldtoilet. Det fremgår ikke af ansøgningen, om der er tale om etablering af en ny trixtank, eller om

der er tale om tilslutning til en eksisterende trixtank. I supplerende oplysninger tilsendt pr. e-mail den 20. november 2006, er det oplyst, at der vil blive etableret en ny Trixtank. Der er ingen oplysninger om størrelsen på denne Trixtank, der er ikke fremsendt tegninger over afløbsforholdene efter etablering af nyt staldtoilet, eller om der i Storstrøms Amts regionplan, vedrørende spildevandsrensning i det åbne land, gælder skærpede krav til spildevandsrensning.

I følge oplysninger fra Møn Kommune er der ingen spildevandsplan for området med henblik på offentlig kloakering.

Miljøgodkendelsen giver ikke virksomheden tilladelse til udledning direkte til vandløb, søer eller havet. En eventuel spildevandstilladelse er således ikke omfattet af den 8-årige retsbeskyttelse.

Det er ROVESTA Miljø's vurdering, at der er tale om et fremtidigt projekt, og at virksomheden forinden etablering af staldtoilet i nyt forrum, hvor der fra toilettet vil blive etableret afløb til ny trixtank med overløb til dræn, skal indhente tilladelse hertil fra Møn Kommune. Bedriften gøres opmærksom på, at såfremt der gives tilladelse til opførelse af nyt staldtoilet og nedgravning af ny Trixtank gælder, at

- det kun er sanitært spildevand, der må ledes til Trixtanken
- installationen af toilet, ledninger, brønde og Trixtank skal udføres efter gældende regler og normer for afløbsinstallationer og udføres af autoriseret kloakmester
- anlægget skal tilsluttes den obligatoriske tømningsordning med mindst 1 årlig tømning

Spildevand, der tilledes gyllebeholdere fra vask af stalde, skal medtages i beregningen af anlæggets opbevaringskapacitet.

Såfremt vaskevandet fra rengøring af stalde håndteres som beskrevet ovenfor, vurderes vaskevandet ikke at give anledning til væsentlig forurening. Rengøringsvand fra stalde betragtes som flydende husdyrgødning og er omfattet af bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er ikke oplysninger om, der vaskes landbrugsmaskiner på ejendommen, ud over sprøjten, der vaskes i marken. Der må ikke afledes spildevand fra vask af landbrugsmaskiner mv. på ejendommen. Vask af redskaber eller vogne for jord og gødning, skal ske på læsseplads eller andet befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller til særskilt opsamlingsbeholder. Indholdet skal udbringes på landbrugsjord.

Der stilles vilkår om, at:

- rengøringsvand fra stalde skal ledes til gyllebeholder
- der ikke må afledes spildevand fra vask af landbrugsmaskiner på ejendommen. Vask af maskiner skal ske på læsseplads eller andet befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder. Indholdet skal udbringes på landbrugsjord

Rengøring af sprøjten foregår i marken. Bedriften gøres opmærksom på, at såfremt der er sprøjterester tilbage i sprøjten efter behandling af marken, skal bortskaffelse af sprøjterester primært foregå ved, at sprøjteresterne fortyndes og udspreddes på den mark, der lige er sprøjtet. Er der væsentlige mængder af sprøjtemidler til rest efter sprøjtning, skal det bortskaffes som farligt affald i overensstemmelse med kommunens regulativ for erhvervsaffald.

#### **Driftsforstyrrelser eller uheld**

Ansøger har oplyst følgende driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normaldrift:

- Et uheld med overløb eller revnet gyllebeholder vil kunne foranledige forurening af arealet ved gyllebeholderne.
- Et uheld med overløb eller revnet gyllebeholder vil kunne foranledige forurening af arealet ved gyllebeholderne.
- Hvis flydelaget på gyllebeholderen er utæt, vil der ske en øget ammoniakfordampning.

- Hvis der sker et uheld med udstyret til udlægning af gylle, vil der kunne forekomme en overgødskning af udbringningsarealerne med kvælstof og fosfor.
- En forkert foderblanding kan give et øget indhold af kvælstof og fosfor i foderet, og hermed i gødningen, der fordeles på udbringningsarealerne.
- En alvorlig sygdom vil kunne kræve nedslagtning af besætningen på stedet.
- Et strømsvigt vil normalvis ikke give konsekvenser i forhold til miljøet, men vil kunne give problemer i forhold til den interne mekanik og herunder ventilationen i staldene. I yderste konsekvens vil et strømsvigt kunne foranledige døde dyr pga. varmestress.
- Hvis døde dyr ikke bliver afhentet jævnlige, og hvis der ikke er god hygiejne i staldene, vil der kunne opstå større lugtgener end under normal drift.

### Egenkontrol

Ansøgers forslag til egenkontrol:

*Vedligeholdelse af og eftersyn af produktionsapparat og renseforanstaltninger*

Produktionsrapport og E-kontrol (gemmes i 3 år).

Opgørelse over forbrug af foderstoffer i produktionsrapport (gemmes i 3 år).

Dyrlægerapporter opbevares i tilknytning til stalden.

*Vedligeholdelse og kontrol af gene- og forureningsforanstaltninger*

Generelt føres der tilsyn med diverse funktioner af stald- og foderanlæg, og eventuelle uregelmæssigheder justeres.

Gyllebeholdere er underlagt 10 års beholderkontrol.

*Overvågning af parametre med miljømæssig/sikkerhedsmæssig betydning*

Registrering af udbringning af husdyrgødning mv. på grundlag af lovgivning omkring planteproduktion (gemmes i 3 år).

Foranstaltninger, der er truffet for at imødegå driftsforstyrrelser eller uheld:

- Såfremt en gyllebeholder revner eller springer læk, vil gældende lovgivning følges. Som udgangspunkt kontaktes kommunens miljøvagt for nærmere informationer for, hvad der skal gøres i den givne situation.
- Gyllebeholdernes flydelag bliver kontrolleret som foreskrevet i "Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning". Hvis det konstateres, at hele eller dele af beholderen ikke er dækket af et tilstrækkelig tæt flydelag, vil der den samme dag blive reetableret et flydelag.
- Såfremt der sker et uheld med udstyret til udlægning af gylle, vil gældende lovgivning følges. Som udgangspunkt kontaktes kommunens miljøvagt for nærmere informationer for, hvad der skal gøres i den givne situation. Derudover vil udstyret blive kontrolleret inden ibrugtagning, og alle medarbejdere, der arbejder med udstyret, vil få en grundig instruktion i brug af udstyret.
- Foderplanen vil løbende blive optimeret, således at den altid indeholder den korrekte mængde kvælstof og fosfor. Dette sikrer samtidig, at ny viden omkring fodring og foderudnyttelse kan indarbejdes.
- Ventilationsanlægget er etableret med alarmanlæg (Scandinavian Electronics, Eventum), der ringer til en eller flere personer. Der er endvidere mulighed for manuelt at åbne en dør ind til hver sektion fra det fri.
- Døde dyr opbevares under overdækning og afhentes efter behov ca. 1 gang ugentligt på hverdage af DAKA. Stierne gennemgås dagligt for svineri.

Hele landbruget drives efter princippet godt landmandsskab.

*Registrering af forbrug af råvarer, hjælpestoffer og energi*

Forbrug af medicin registreres i journal, som altid ligger i tilknytning til stalden og kontrolleres af dyrlægen.

Forbruget af råvarer, hjælpestoffer og energi registreres i ejendommens regnskab.

**Vurdering**

Af hensyn til tilsynsmyndighedens mulighed for at føre et effektivt tilsyn med svineproduktionen, bør der stilles vilkår om, at bedriften fører driftsjournal, hvori følgende som minimum er noteret:

- Årlig opgørelse af antallet af dyreenheder, fordelt på typer af dyr og vægtintervaller, samt dokumentation herfor i form af udskrifter fra bedriftsløsning eller CHR-registret
- Årlig opgørelse af antallet af stipladser i staldanlæg
- Årlig opgørelse af udspretningsarealer. Opgørelsen kan f.eks. være i form af målfast kortmateriale med angivelse af matr. nr. og ejerlav
- Oplysninger om udbringningstidspunkter og afgrødetyper i form af sædskifte- og gødningsplaner, der dokumenterer, at gødningen udbringes i henhold til de til enhver tid gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen
- Kopi af leverings- og forpagtningsaftaler for de seneste 3 år, inkl. indeværende år
- Kvitteringer for aflevering af affald
- Månedlige optegnelser af tilstanden og tætheden af flydelaget for hver enkelt gyllebeholder
- Oplysninger om væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har – eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger

Driftsjournalen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i en periode på minimum 5 år.

Ovenstående tilføjes som vilkår 8.1.

**Sikkerhedsforanstaltninger**

I ansøgningsmaterialet er oplyst om mulige driftsforstyrrelser eller uheld, som kan medføre væsentlig forøget forurening, og hvilke foranstaltninger, som bedriften har iværksat for at imødegå og begrænse driftsforstyrrelser og uheld.

**Vurdering**

Med henblik på at hindre/minimere uheld i produktionen stilles der vilkår om, at

- virksomhedens produktionsanlæg skal indrettes sådan, at spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges, og sådan at skadens omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld
- akut forurening som følge af driftsuheld eller andet skal straks meddeles Møn Kommune. Uden for kommunens åbningstid kontaktes Miljøvagten på tlf. 112
- gylleanlæg skal sikres mod gylleudslip. F.eks. skal el-installationer i tilknytning til pumpesystemer indrettes således, at pumpen ikke utilsigtet kan startes

**Renere teknologi**

I ansøgningsmaterialet er der oplyst forskellige tiltag med henblik på at mindske forbruget af råvarer, reducere ammoniakfordampningen m.v. :

- Den nuværende drægtighedsstald og størstedelen af løbeafdelingen er indrettet med dybstrøelse i lejearealerne og spaltegulv i gødearealerne. Derudover er der opsat overbrusningsanlæg til køling af grisene i varme perioder, samt til regulering af deres gødead-



- færd, således at svineri i dybstrøelsesområdet så vidt muligt kan undgås. Stalden er uisoleret, og temperaturen vil derfor afhænge en del af udetemperaturen.
- Farestalden er indrettet som moderne produktionsstald opdelt i sektioner med delvist spaltegulv (*BAT-teknologi, vedlagt BAT-byggeblad Gr. Nr. 106.02-51*). Smågrisestalden er ligeledes indrettet som moderne to-klimastald med delvis spaltegulv (*BAT-teknologi, vedlagt BAT-byggeblad Gr. Nr. 106.03-52*). Overbrusningen skal medvirke til at køle grisene i varme perioder, binde støv, samt bidrage til regulering af grisenes gødeadfærd, således at svineri i stierne undgås. En vis andel fast gulv minimerer gylleoverfladen i gyllekummen i stalden og minimerer derfor ammoniakfordampningen i det omfang gulvet kan holdes tørt. Alle dyrene tildeles halm, og staldtemperaturen holdes lavest muligt.
  - Søerne opdeles og opstaldes i grupper, og farestalden er yderligere indrettet i sektioner. Begge dele for at have en mere målrettet fodrings- og temperaturstrategi til de enkelte grupper. Når det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, giver det en mindre udskillelse af N og P i gødningen. Dette forhold kan styres og kontrolleres meget nøje i drægtighedsstalden, ved at der anvendes transponderfodring til søerne, således at det enkelte dyr tildeles en nøje afstemt fodration. Dette sammenholdt med en god management og en god hygiejne i staldene vil kunne begrænse lugt og ammoniak.
  - Imellem hvert hold i farestalden bliver staldene vasket og desinficeret, hvilket i kombination med sektioneringen er medvirkende til, at der kan opretholdes et højt sundhedsniveau, som medfører mindre behov for medicinering.
  - Drikkenipler tjekkes ofte og udskiftes hvis de drypper.
  - Ved hyppige tilsyn, godt staldklima og optimering af fodersammensætningen vil produktionen løbende blive justeret.
  - Renholdelse og vedligeholdelse af ventilation og foderanlæg vil holde energiniveauet på et acceptabelt niveau.
  - Husdyrgødningen udbringes med slæbeslanger (gylle) og nedbringes hurtigst muligt, hvor det er hensigtsmæssigt. Dette skal medvirke til at reducere lugt og ammoniakfordampning på udbringningsarealerne.
  - For yderligere oplysninger vedrørende kvælstof og fosfor henvises der i ansøgningsmaterialet til beregningerne gennemført ved hjælp af "Det Fællesamtlige Regneark" til vurdering af forventede balancer for kvælstof og fosfor samt ammoniakfordampning.
  - Der etableres og vedligeholdes et tæt flydelag på gyllebeholdere, således at lugt og ammoniakfordampning minimeres.

### Vurdering

Det vurderes, at bedriften søger at tilrettelægge sin indretning og drift på en sådan måde, at bedriften i mindst muligt omfang medfører forurening.

I forlængelse heraf stilles der vilkår om, at

- bedriften ved indkøb af ny teknologi, maskiner eller ændringer i produktionen skal lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi.

### Risikobetonede aktiviteter

Jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1156 af 18. november 2005 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, vurderes der ikke at være risikobetonede aktiviteter på bedriften, der kan medføre større uheld.

### Virksomhedens ophør

Ansøger oplyser, at i forbindelse med virksomhedens ophør, vil gyllekanaler, forbeholder og gødningslagre blive tømt og udbragt i overensstemmelse med gældende lovgivning. Stalde vil blive rengjort og desinficeret.

**Vurdering**

Jf. § 13, stk. 10, i godkendelsesbekendtgørelsen skal godkendelsesmyndigheden stille krav om, at der ved ophør af virksomhedens drift skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand.

ROVESTA Miljø vurderer, at den største forureningsfare i forbindelse med lukning af bedriften, vil stamme fra opbevaring af husdyrgødning samt oplaget af fyringsolie i overjordiske tanke. Derfor skal alt husdyrgødning fjernes fra ejendommen i forbindelse med lukningen af bedriften. Derudover skal de overjordiske tanke tømmes for indhold og sløjfes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens bestemmelser, såfremt tankene tages varigt ud af brug.

Der stilles derfor vilkår om, at

- ved lukning af bedriften skal der indsendes en plan til tilsynsmyndigheden, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.

**6 Bilagsliste**

- 6.1 Oversigtskort af konsekvensområde og geneafstand